

B. D.

THESES PHILOSOPHICÆ

De

ANIMA

Ejusque

FACULTATIBUS,

Quas

Ampl. Ordinis Philosoph. consensu in illustri ad Auram Athenæo,

PRÆSIDE

CL. VIRO

Mag. ALGOTHO A.
SCARIN,

Hist. & Philos. Pract. Prof. Reg
h. t. Rectore Magnifico,

Ad diem 16. Junii Anni MDCCXLI.

Pro GRADU

publice ventilandas sistit

ABRAHAMUS POPPIUS Fil.

Wiburgensis.

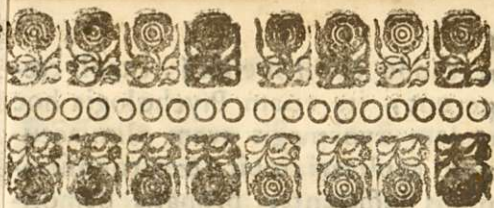
ABOÆ, exc. J. Kiempe, R. Ac. Typ.

Hⁿ Paul Krogius

Admodum reverendis atq; præclarissimis Viris
Dnn. MAGISTRIS,
S.S. Theol. & Phil. in Reg. Gymn.
Borgoënsi LECTORIBUS dexter-
rimis,
Consist. Eccles. Adfessoribus æquis-
simis, Patronis & Promotoribus o-
ptimis,

OB favorem & beneficia in se
maxima,
cum omnigenæ felicitatis apprecasio-
ne,
et spe ulterioris favoris;
has pagellas sacratas esse
voluit & debuit

Auctor & Respondens.

I. N. J.

Thes. I.

Scientia de Anima humana
commode vi vocis *Psycholo-*
gia dicitur, tertiamque or-
dine, Metaphysices late ac-
ceptæ & systematice tractatæ par-
tem constituit.

Thes. II.

Non quidem inficiandum est ve-
teres Philosophos pauca, quam-
vis variis erroribus obnoxia, de a-
nima humana scripsisse; quemadmo-
dum autem ceteræ scientiæ philoso-
phicæ recentiori ævo magis solide i. e.

2
methodo experimentalī, excoli cœ-
perunt; ita etiam Psychologia hoc
eodem aſſo magis quam olim accu-
rate explicari cœpit, & propoſitio-
nibus ſufficienter probatis demon-
ſtrari.

Theſ. III.

Nihil de anima humana cognoſci-
mus, quod non experientia,
reflectendo nimirum ad ea, quæ no-
bis ipsis conſciis in nobis ſunt, ul-
timam debeat originem. Interim ta-
men non negamus multa animæ in-
eſſe, quæ immediate non experimur.
Ad cognitionem autem eorum per-
venimus, ſi vi eorum, quæ per expe-
rientiam immediatam nobis inno-
ſcunt, legitimo ratiocinio ejuſcemo-
di ulterius eidem tribuimus prædi-
cata, quæ ipsis conveniunt; remo-
vemus autem, quæ illi contrariano-
ſur.

Theſ.

Thes. IV.

POSSIBILE igitur est, duplicem ad cognitionem de anima dari perveniendi modum: unum per experientiam, alterum per ratiocinia legitime inde deducta.

Thes. V.

SIMILITER hinc palam fit, quod quicquid de anima novimus, & experientia verisque inde formatis principiis congruit, non possit non esse verum; cetera autem, quae nec experientia nec certis principiis congruunt, inter conjecturas sint referenda.

Thes. VI.

DUM ad nosmetipsos attendimus, varias in nobis mutationes & juxta quoque perceptiones, earumque successiones animadvertimus. Sic non possumus non necessario senti-
re

re objectum aliquod sensibile exter-
num & in corpus nostrum rite
constitutum agens; & quidem ita, ut
simul & objecti & sensationis nostrae
nobis simus conscii. Deinde obser-
vamus nos posse interdum imagina-
ri, fingere, recordari reminiscique
aliquid; interdum ad sensationes seu
perceptiones nostras attendere &
ad eas animum reflectere; nunc a-
liquid ab iis abstrahere, nunc de
iis judicare atque ratiocinari. De-
nique etiam, quod bonum nobis
videtur, appetere, malum vero a-
versari &c.

Thes. VII.

Cum itaque vel hinc nemini non,
qui justa utitur attentione, clare
patescat omnes mutationes sive ope-
rationes, quotcumque in nobis con-
tingant, ultimo terminari vel sub-
sistere in conscientia nostri ipsorum
& aliarum rerum extra nos consti-
tutarum, intelligitur primam & fun-
da-

damentalem quaestionem in Psycho-
logia esse hanc: *quid sit id ipsum,*
quod in nobis nostri ipsorum ceterorum-
que extra nos. perceptorum sit conscius?

Thes. XIII.

SED cum ejusmodi mutationes at-
que perceptionū successiones nul-
li corpori aut materiei possint com-
petere ob manifestam contradictionem,
vel nisi minimam quamlibet
corporis particulam proprias habe-
re perceptiones concedas, quod ta-
men est absurdum, necesse est, ut
in nobis detur aliquid aliud a cor-
pore nostro diversum cogitationum
seu perceptionum nostrarum sub-
jectum, atque illud est idem, quod
animam, modo etiam *mentem* no-
stram appellare solemus.

Thes. IX.

EXISTENTIA itaque animæ nostræ
certa experientia est fundata.

Thes.

Thes. X.

ATque hæc indubia experientia edocti tale exinde formamus ratiocinium: Quodcumque est diversum a corpore, illi ea neque, quæ de corpore prædicantur, competere possunt: atque verum est prius; ergo & posterius.

Thes. XI.

FAllunt ergo & falluntur, qui aut animam per facultatem corporis, vel per motum materiei cujusdam subtilis explicare conantur, aut etiam corpora pro ideis animæ venditant.

Thes. XII.

Vis dicitur ejusmodi principium in ente quodam, per quod actiones seu mutationes in ente eodem astantur.

Cum itaque nemo non possit largiri, nullam posse concipi mutationem factam sine præsupposita aliqua actione, nec actionem quandam posse concipi sine aliqua vi; ad mutationes animæ producendas requiritur omnino vis aliqua, unde operationes ejus dependent.

Thes. XIV.

Datur ejusmodi vis in ipsa anima.

Thes. XV.

Ceterum cum vis semper ac continuo tendat ad mutationes, intra vel extra subjectum, cui inest, producendas; earum autem mutationum, quæ in anima fiunt, prima sit representatio; vis illa primum exierit se circa representationes, indeque dicitur *representativa*.

Thes.

Quæcunqve sentimus seu nobis
repræsentamus, non nisi singu-
laria sunt, nec eorum amplius
quid actu percipimus, quam quod
sensibus occurrit: universalia enim,
licet nobis aliquando repræsentemus;
individuis tamen vel singu-
laribus inexistunt, & ope abstractio-
nis demum patefunt.

Thes. XVII.

Dum autem quid percipimus, aut
circa idem subsistimus, aut et-
iam ulterius progredimur, nimirum,
id quod bonum nobis vide-
tur appetendo, malum v. averfan-
do; ratio quoque patet, cur o-
mnes animæ facultates dividantur in
cognoscitivam & appetitivam,

Thes. XVIII.

Intellectus pertinet quidem ad fa-
cultatem mentis cognoscitivam
&

& quidem superioram, minus accurate
tamen pro tota facultate cognosci-
tiva sumitur, aut cum eadem con-
funditur; quatenus est facultas a-
nimæ a ceteris omnibus diversa.

Thes. XIX.

A Anima circa volitiones ac noli-
tiones hanc semper observat le-
gem vel ipsi experientiæ confor-
mem, ut nimirum nihil appetat,
nisi sub ratione boni, & nihil a-
versetur, nisi sub ratione mali.
Hinc igitur certo concludi potest,
non tantum quod anima per es-
sentiam ita sit comparata, ut sem-
per bonum, sive verum, sive appa-
rens, appetat; malum autem sive
verum, sive apparens, aversetur; sed
etiam, quod rationes semper ad-
esse debeant, quæ eam ad appe-
tendum vel aversandum determi-
nent.

Thes. XX.

Etsi anima per motiva ad volen-
dum nolendumq; determinatur,
liber-

libertati tamen illius inde nihil derogatur.

Thes. XXI.

Quamvis libertas sit facultas mentis essentialis; quia tamen non tantum spontaneitatem prærequirit actionumque contingentiam; verum etiam obiecti appetibilis aut averfabilis intelligentiam atque usum rationis; primario hominibus, qui intellectus rationisque usum gaudent, libertas convenit. Hinc etiam lucet, cur bruta, utpote intellectu & ratione carentia, libertate destituantur, & homines, qui impetum affectuum sequuntur, in servitute, morali esse vitamque brutorum vivere dicantur.

Thes. XXII.

Quatenus anima habet facultatem sese determinandi per motiva, h. e. quatenus vult, quod sibi

sibi tanquam bonum representat, & non vult, quod sibi representet tanquam malum, eatenus etiam obligatur ad actiones bonas committendas, malas vero omittendas. vel ut verbo dicam; legi naturæ convenienter vivere oportet. Atque vel ex hoc fundamento appertissime constat, cur scientia de anima humana solida, non tantum toti Philosophiæ Morali sit præmittenda; sed etiam ejus cultoribus non simplici vice commendanda.

Thef. XXIII.

Licet omnis spiritualitas simplicitatem supponat; non tamen per eandem solam determinatur; nisi simul adsint intellectus atque voluntas.

Thef. XXIV.

Fundamentum immortalitatis animæ humanæ proximum non
 quæ

quidem est indestructibilitas; sed perseverantia post mortem corporis in statu perceptionum distinctarum & memoria sui ipsius pristinaeque vitae perennis. Bene tamen indestructibilitas praequiritur.

Ibes. XXV.

Quamvis etiam bruta animâ gaudeant & quidem simplici, ab animabus tamen humanis multis parafangis distant, hæcque illis sunt longe præstantiores.

Tantum.

Ibes. XXIX.